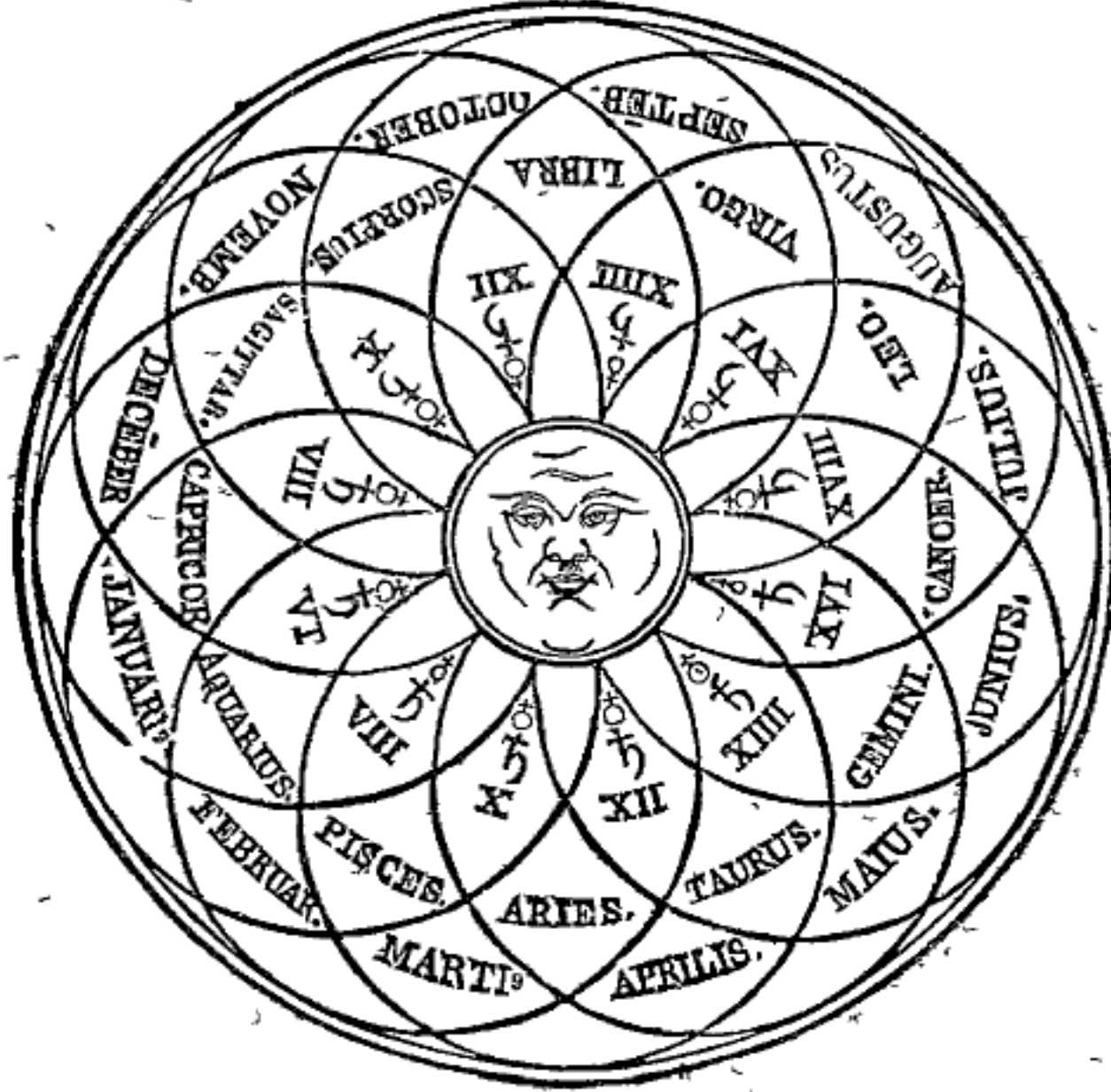

Junius et Julius

Hora prima et undecima, pedes novemdecim;
hora secunda et decima, pedes novem.

A Hora tertia et nona, pedes septem, hora quarta
et octava, pedes quinque.
Hora quinta et septima, pedes tres; hora sexta,
pedem unum.

DE SIGNIS ET HORIS XII MENSIIUM.

De tribus diebus periculosus.

Sunt tres dies in anno qui per omnia observandi sunt. viii Idus April. ille dies lunis, intrante August. ille dies lunis, exeunte Decemb. ille dies lunis observandus est, in quibus omnes venæ in homine et in pecude plenæ sunt. Qui in his hominem aut pecus percusserit, aut statim, aut tertio die morietur, aut septimo die periclitabitur. Et si potionem acceperit, intra quindecim dies morietur. Et si masculus aut femina in his diebus nascuntur, mala morte morientur. Et si de auca in his diebus aliquis manducaverit, intra quindecim vel quadraginta dies morietur.

De Ægyptiacis diebus.

Si tenebræ Ægyptus Graio sermone vocantur,
Inde dies mortis, tenebrosos jure vocamus.
Bis deni, binique dies scribuntur in anno,
In quibus una solet mortalibus hora timeri.

C Mensis quisque duos captivos possidet horum,
Nec simul hos junctos, homines ne peste trucident.
Jani prima dies, et septima sine timetur.
Ast Februi quarta est, præcedit tertia finem.
Martis prima necat, cujus sic cuspidè quarta est.
Aprilis decima est, undeno et fine timetur.
Tertius est Maio, lupus est, et septimus anguis.
Junius in decimo, quindennum sine salutatur.
Tredecimus Julii decimo innuit ante Kalendas.
Augusti nepa prima fugat de fine secundam.
Tertiam Septembris vulpæ ferit e pede denam.
Tertius Octobris, gladius decem in ordine nectit.
Quinta Novembris acus vix tertia mansit in urna.
Dat duodena cohors septem decemque Decembris.
His caveas, ne quid proprio de sanguine demas,
Nullum opus incipias, nisi forte ad gaudia tendat,
Et caput et finem mensis in corde teneto,
Ne medio ima ruas, sed clara per æthera vivas.

BEDÆ PRESBYTERI

LIBELLUS DE ASTROLABIO.

In compositione Astrolabii tres primum circuli **D** *c d*, similiter *xxiv* abstrahebant, quod est *c f*, et de ipso termino *i f* ducebant lineam æqualem usque *d e*, extendentes alcotum de *c* usque *g*, et ibi alcotum et lineam conjungebant. Post circinum ponentes in *h g*, circinum *g n o p* posteriorem construebant. Circulum casarum, id est, *o d i b* construebant, dividentes alcotum *l o* per medium, ubi est *k*, et ponentes circuitum medietatis puncto, et in *o* et in *l* circumducebant. His constructis, aggrediebantur primum construere almucautarat. Accipiebant circulum *a b c d*, qui divisus est in *ccclx* gradus, et ex parte *b a* abstrahebant latitudinem ipsius climatis cujus astrolabium quærebant construere, ut de clima 6, in qua est supina

Roma, Germania, abstrahant XLII, cujus terminus est *g*, et de *g* ducebant lineam per *h* usque *i*, *d* c hinc ducebant lineam de *c* per *l*. Et almerez *h d*, et ipsam lineam *c i* extendebant foris circulos simul, quousque ambæ se rectissime jungebant, ubi stat *k*. Fecerunt etiam aliam rectam de *c* usque *g*, quæ transiens dividat ipsum almerez ubi est *l*. Postea lineam *l k*, quæ est almerez, dividerunt per medium, et est medietas *d*, et ponebant aldebit, id est, circinum in *d l*, et sic circumducebant. Et ecce primum almucantarat de *n* per *c l a* usque *m* cæteros almucantarat per singulas divisiones CCCLX partium construe, circumducens regulam, incipiens ab altitudine ipsius terræ, quasi de *c d e f*, jacente regula immobili in puncto *z*, quousque pervenias ad punctum deforis astrolabus, ubi se conjungunt lineæ, ut puta, pone reulam in *c* in circulo deforis aut intus, et extende usque *z*, et ubi tangit regula lineam mediam, ibi fac signum. Postea pone regulam in *d*, ut non se moveat in *z*; et iterum fac signum in mediana linea. Et deinceps, et per ipsa signa lineæ careant aldebit, et construe almucantarat. Si quæris totum astrolabium construere, intermitte de CCCLX partibus, si vis, quartariam, quatuor gradus; si quinariam, quinque. Similiter facias ex altera parte astrolabii. Si quæris et in intimo almucantarat, si est orum Astrolabium, unus in medio circulo remanet vinctus. Si quartaria, quatuor; si quinque, quinque puncti.

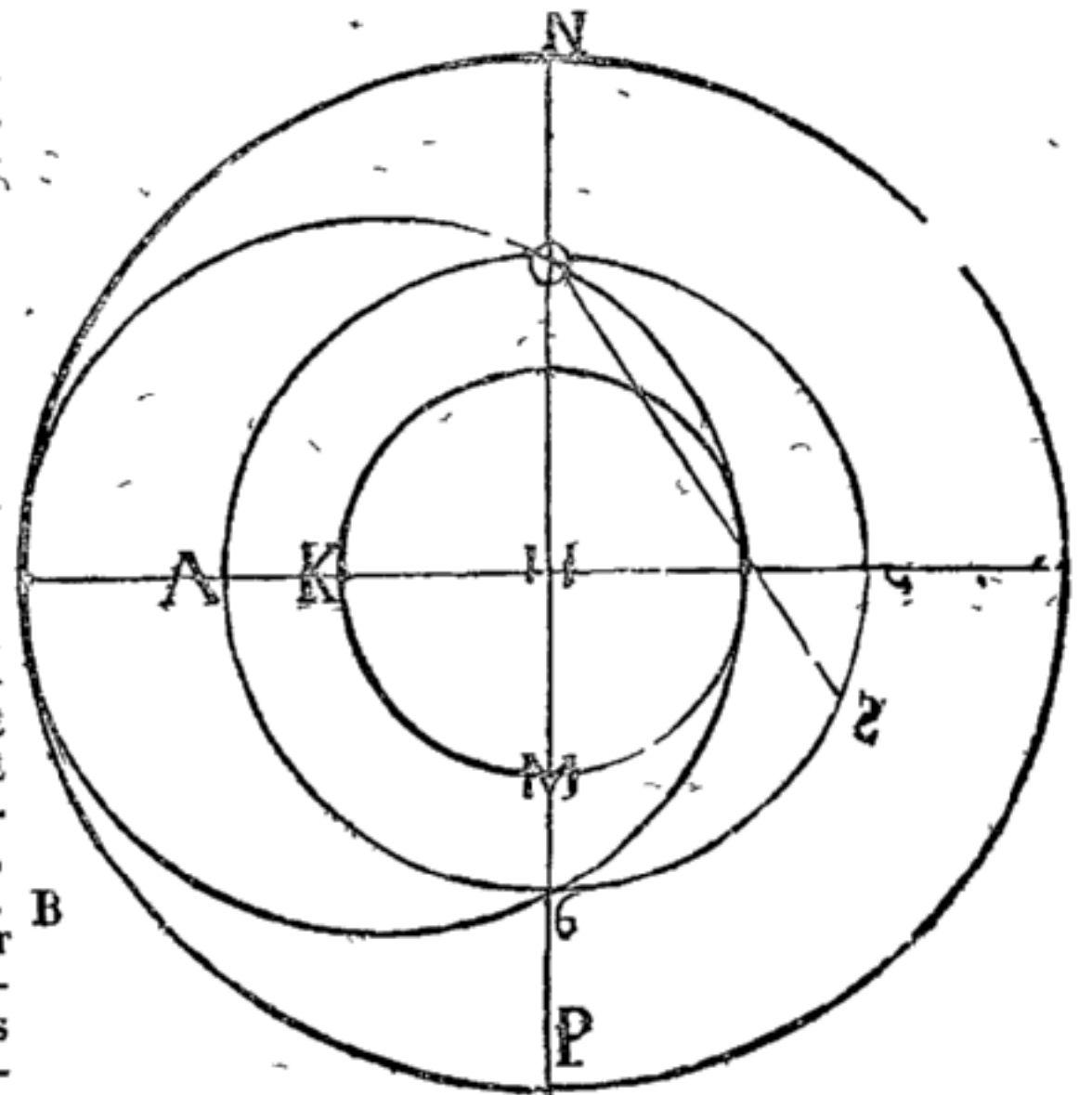
Ad circulos in Astrolabio inveniendos.

Figura inveniendorum circularum, medius qui æquinoctialis dicitur, ex arbitrio artificis componatur. Hunc eundem duabus lineis ex transverso ducis per centrum, in quatuor partes æqualiter divide; et has partes quaternis signata litteris *a b c d*, et lineam quæ de *a* et *c* transit ultra circulum, longe utrobique porrige. Hæc ita dispositus, unam quartam id est, *a d*, in xc partes divide; quo facto, in vicesima quarta parte versus *a*, *i* litteram pone, immotoque uno pede circini vertit in aliam partem *a*, et ubi circulum tangat, *e* litteram insige. Postea duc lineam de *d* in *l*, et vide diligenter ubi diametrum idem quæ de *a* vadit ad *c* tangat, ibique signum pone, positoque pede uno circini in centro quod est *f*, alio ubi linea lineam tangit, circumvolve, et habebis circulum minorem. Rursus duc lineam de *d* per *e*, donec diametrum tangat, et ibi punctum imprime, et ut prius pone unum circini pedem in centro supra dicto, alium ubi linea lineam tangit, circumvolvens habebis circulum majorem.

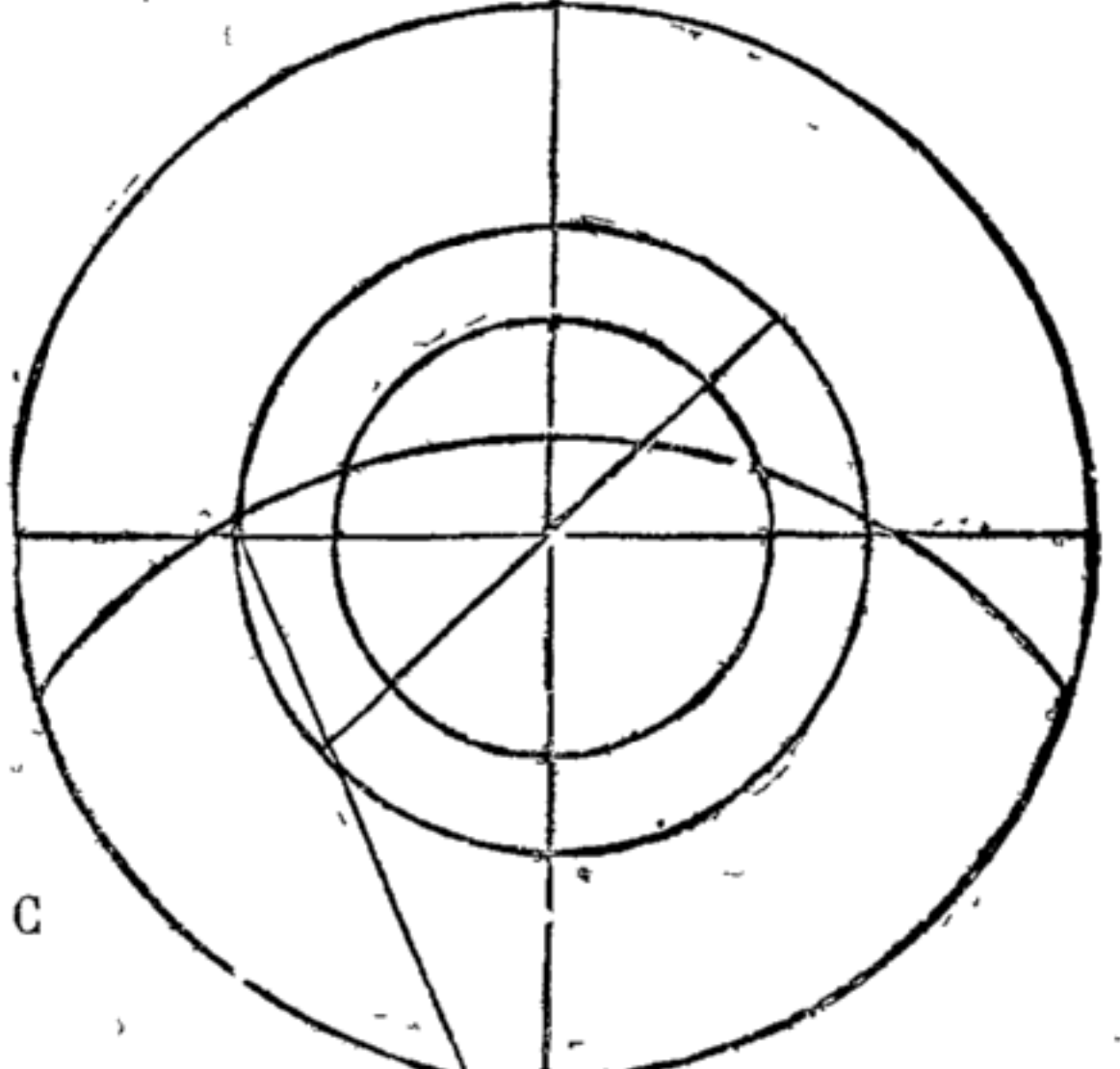
De dispositione climatum.

Nostrum volens disponere clima *c b*, in xc divide, et in quadragesimo nono gradu pone litteram *e*, et ex alia parte quod est *a b*, tantumdem spatii tolle, ibique *h* mitte; deinde quod est inter *h* et *e* in xviii partire. In hoc diviso, diligenter observa, ut unum caput regulæ *a* semper subjaceat; aliud de notula in notulam, quas medio circulo inscripsimus, move; et ubicunque meridianam tangat lineam, punctum pone, usque dum ultima linea de *a* incipiens, per medium *h* transiens, supradictam meridianam lineam longe extra maximum circulum tangat. Quæ dum sub oculis habeas, spatiumque quod in extremos est punctos per medium divide, fixoque uno pede circini in medio alium infra circulos dum circumvolvis, primum almucantarat te invenisse lætaberis. Aliud invenire dum quæris, idem fac de punctis qui altrinsecus positi sunt sub extremis. Quod si caute de punctis omnibus feceris, omnia tibi almucantarat succedere videbis. Post hæc spatium maximi et minimi circuli, quod primo almucantarat superjacet, in xii ordines divide, extensoque circino ad primi almucantarat mensuram, ejus unum pedem alicubi pone et eundem de loco ad locum tandiu move, usquedum alter pes primos punctos de xii maximi minimique circuli tangat. Quod dum fit de puncto ad punctum circumvolvens, primam horam invenies. Eadem circini

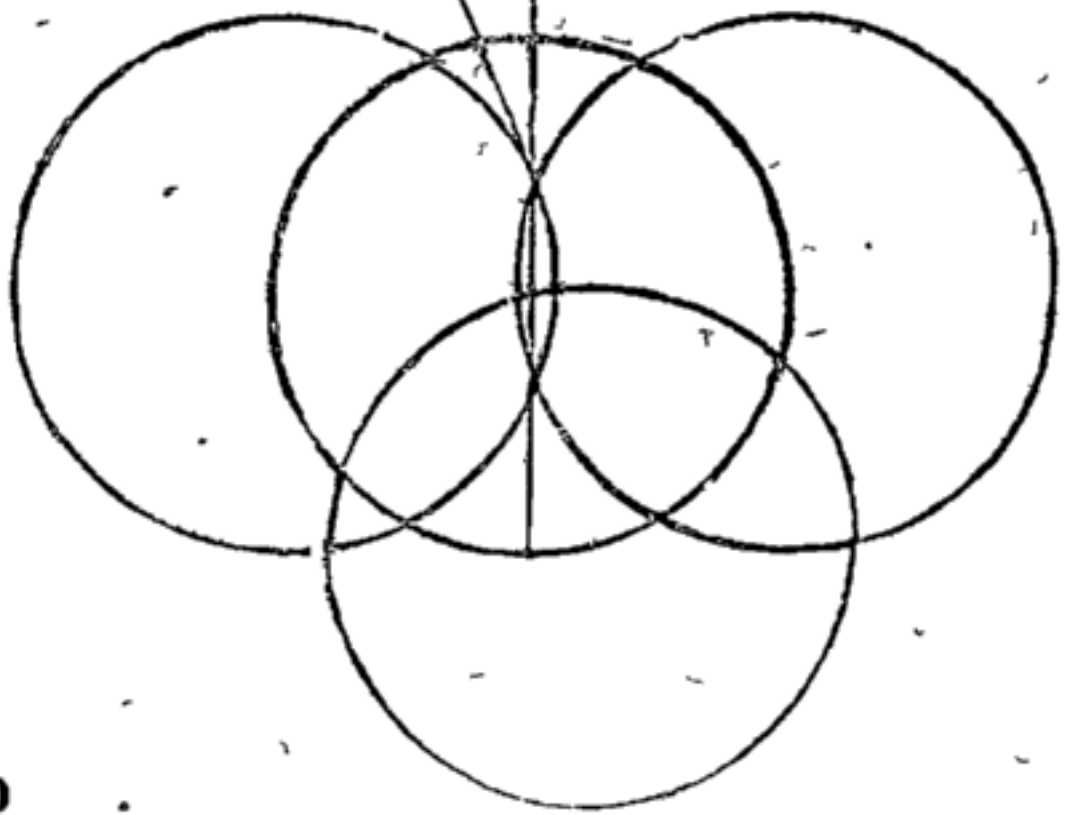
A mensura servata, de puncto ad punctum lineam trahens, duodenas horas reperies.]

B

C

D

De reticuli mensura.

Restat de reticuli mensura dicere, quod scriptis exsequi nimis est difficile, ipsum zodiacum sic invenies. Ad superiorem respiciens figuram, meridianam lineam de *n* in *o*, per medium divide. Hacque medietate unum circini pedem pone; alium, dum circumducis, signiferi lineam habebis: hunc eundem

signiferum in XII partēs divide, non per seipsum, sed A secundum quinque partita intervalla, quæ æræ per exteriorē umbonem, quarum partium quandōque tabulæ sculpta vides, partire.

BEDÆ PRESBYTERI

DE NATIVITATE INFANTIUM LIBELLUS.

Qui in septem nascitur mensibus, si sit masculus, triginta diebus formatur, in quadraginta movetur. Femina, in triginta quinque formatur, in septuaginta movetur, ducentis decem diebus completur.

Decem mensium masculus, quadraginta quinque formatur diebus, et nonaginta movetur. Femina, in quinquaginta formatur, in centum movetur, in trecentis nascitur.

Novem mensium masculus in quadraginta formatur, in octoginta movetur. Femina, in quadraginta quinque formam suscipit, in nonaginta motum, ducentis septuaginta diebus nascitura. Masculus ideo citius completur, quia sperma unde nascitur, fortius atque calidius est.

De ossibus.

Omnia corporis ossa sunt quadraginta unum et ducenta : septem capitis, quatuor paria, quatuordecim maxillaria, dentium sedecim, unum pali, duo menti, dentium suorum sedecim, spondiles viginti quatuor, coxarum tres, ani tres, costæ viginti tres, teneritudines octo, spatulæ duæ, capitum spatularum duo, fercularum duo, armorum duo, cubitorum superiorum duo, inferiorum duo, raschæ manuum sedecim, pectinis in manibus octo, digitorum triginta, ancharum duo, calcaneorum duo, navicularum duo, raschæ pedum decem, pectinis in pedibus octo, digitorum triginta.

De nervis et dentibus.

Omnes nervi pares atque impares sunt triginta.

Dentes sunt quasi quædam plantaria, ossibus et mento insita, qui sunt triginta duo, sedecim enim in maxillaribus sunt positi, quorum quatuor in parte anteriori, pares vocantur et quadrupli, lati et acuti, incisores dicti a medicis, sunt enim necessarii ad incisionem cujuslibet cibi. Duo vocantur canini collaterales quadrupli, in summitate acuti, in radice vero lati, duris cibus commolendis apti. Sunt et decem alii utrinque quinque collaterales quadrupli, lati atque grossi : hi molares sunt vocati, ad molendum enim et frangendum cibum fuerunt necessarii. Iste idem dentium numerus in mento est intelligendus : hi omnes sunt furcati, sed in eis sunt quidam diversi, alii enim quatuor, alii tres, alii duos, alii enim habent furculam, quadrupli atque pares idem molares tres, posteriores quatuor, primi molares infra positi, duas habent, ultimi tres.

Tres dies et noctes sunt in quibus si vir natus fuerit, corpus ejus sine dubio integrum manet usque in diem iudicii : hoc est in vi Kalend. Februarii, et iii Kalend. et Idus Febr., et suum mysterium mirabile est valde.

Die Dominica hora diurna, sive nocturna, qui natus fuerit, magnus erit et splendidus.

Feria secunda, fortis erit.

Feria tertia, cupidus erit, et de ferro moritur.

Feria quarta, tractator regni erit.

Feria quinta, affabilis erit et honorificus.

Feria sexta, rivalis erit et multum luxuriosus, Sabbato, raro utilis erit.

DE MINUTIONE SANGUINIS, SIVE DE PHLEBOTOMIA.

Omni tempore, die ac nocte, si necessitas urget, in acutis passionibus, oportet phlebotomiam adhibere, præcipuo tempore ab octavo Kal. April. usque in septimum Kal. Junii, utilitas est sanguinem detrahendi, quia tunc sanguis augmentum habet. Sed postea observandæ sunt qualitates temporum et cursus lunæ, hoc est, luna quinta, decima, decima quinta, vigesima, vigesima quinta, trigesima. In his diebus non oportet phlebotomiam imponere, quia in istis diebus multi medici affirmant quod infans numerus hominum per hanc negligentiam, non observantes qualitates temporum et cursum lunæ, mortui sunt. Nam per omnia observandum est a quindecimo Kal. August. usque in Nonas Septemb., qui caniculares dies appellantur, phlebotomiam imponere, nec catharticum accipere, quia omnes humores tunc misti sunt, nisi (ut jam diximus) si ictus evenierit ex acutis passionibus, aliud fieri non potest nisi feriatur, et vastitas vel iniquitas sanguinis evaporetur.

Cathartico autem uno tempore, vel ab octavo Kal. Octobr. usque in octavum Kal. Decembris utile est, quia quod per hiemem et per æstatem corpus in choleram et phlegma contraxit, jam dicto tempore purgari evenit. Si enim diligenter purgatum fuerit, securus a cholera esse potest. Sola observatio ciborum et potus sit, ut quod oportet utatur, et a quibus lædi potest abstinenceatur. Quid est phlebotomia, nisi recta incisio venæ? Quibus locis phlebotomamus, vel pro quibus passionibus, aut qualem venam incidere debemus? Arterias venas in occipitio, propter que-

relam capitis et mania passionem, usque ad os, mensura quatuor digitorum de aure. De ambis temporibus incidimus, propter effusionem oculorum. De subtus lingua, duas propter rheuma gingivarum, vel vitia oris, et dentium dolorem. De fronte tres, propter dolorem capitis, et alienationem in phrenesim. De naribus duas, propter gravitatem capitis et oculorum. De collo duas, propter humorem in capite. De brachio tres, qui per totum corpus reddunt sanguinem, capitanea linea, matricia, capsale. De manu duas, unam super pollicem propter inflationem pulmonis, et aliam de minimo digito propter inflationem splenis. De subtus talo infra propter podagricos, phreneticos, sciaticos, vel lumborum, et mulieribus quibus menstrua non veniunt et non concipiunt. De foris duas propter renum dolorem. De super pollice pedis duas propter indignationem testicularum.

Plures sunt dies Ægyptiaci, in quibus nullo modo nec per ullam necessitatem licet homini vel pecori sanguinem minuere, nec potionem impendere, sed ex his tribus maxime observandi, octavo Idus April. illo die lunis, intrante Augusto; illo die lunis, exeunte Decembri; illo die lunis, cum multa diligentia observandum est, quia omnes venæ tunc plenæ sunt.

Qui in istis diebus hominem aut pecus incidit, aut statim aut in ipso die vel in tertio morietur, aut ad septimum diem non perveniet; et si potionem quis acceperit, quiddecimo die morietur; et si masculus, sive mulier, in his diebus nati fuerint, mala